

Anmeldelser

Rediscovering geography - new relevance for science and society. Rediscovering geography committee, Board on earth sciences and resources, Commission on geosciences, environment, and resources, National research council. Washington, National research council, 1997. xiv, 234 s., ill., 24 cm. GBP 29,-.

Alle fag, og for så vidt også både personer og institutioner, må med mellemrum gøre status og lægge kursen for den kommende tid. I USA nedsatte National Research Council i 1993 en komité, der skulle vurdere Geografi-fagets status og muligheder, og den har nu barslet med en omfattende redegørelse. Bogen belyser fagets udvikling de seneste årtier, hvilke dele der har ekspanderet og hvorledes samarbejdet internt i dette brede fag og med andre fag har udviklet sig. Den gennemgår på godt 150 sider geografiens nye opgaver og emner, amerikanske geografers specifikke syn på sagerne - syntese og det rumlige perspektiv - endvidere fagets teknikker og bidrag til videnskabelig forståelse. Et kapitel behandler geografiens bidrag til beslutningstagning, og slutter med forslag til at styrke faget og anbefalinger til at forbedre geografisk forståelse, 'alfabetisme' (som modstykke til geografisk analfabetisme), samt styrkelse af geografiske institutioner (i bred forstand) på alle niveauer. Det fremgår af flere afsnit i værket, at der er sket et skift i fokuseringen hen imod to nye områder, GIS og 'environmental studies', her er der studentertilgang og her forventes de fleste nye stillingsopslag. På den anden side fremgår det indirekte, at de mere videnskabsfilosofiske sider af faget stort set ikke behandles, og de i teksten forekommende teoretikere der har væsentlige bud på for eksempel fagets ontologi, epistemologi og metodologi, alle er ikke-amerikanere (fx Giddens, Harvey, Gregory). Men ellers holder man fast ved kendte grundtemaer i geografi- en, som dynamikken i forholdet miljø-samfund, som fra flere sider fejlagtigt har været hånet som naturdeterminisme, samt det der kaldes 'distinctiveness of place', en forståelse for, hvad der i den virkelige verden skaber 'steders' egenart. Foruden selve fagudredningen, har bogen også mange interessante eksempler på konkrete opgaver og teknikker, som de fleste er indsat i teksten som boxe. Som en særlig oplysning kan det nævnes, at faget i USA har haft en stigning i studentertilgangen i perioden 1987-94 på 50 %. Bogen henvender sig nok mest til 'fagstrategier' og

folk med indflydelse på fagudviklingen på alle niveauer.
Rolf Guttesen

Companion encyclopedia of geography - the environment and human kind. I. Douglas, R. Huggett & M. Robinson. London, Routledge, 1996. xxviii, 1021 s., ill., 24 cm. GBP 95,-.

Denne omfattende artikelsamling kan ikke anmeldes på normal vis. Den består af ikke mindre end 45 artikler fordelt på 6 hovedafsnit, på mere end 1000 tætskrevne sider, hvoraf hele 50 udgør et stort og nyttigt index. Artiklerne, på nær tre, er skrevet af mere eller mindre kendte navne fra den engelsksprogede verden, hvor man fremdeles lever i salig uvidenhed om en verden udenfor. 1. del, "A differentiated world", er en lidt broget samling, både klima, biosfære samt sprog- og religionsgeografi behandles her. 2. del omhandler Jordens transformering som følge af væksten i den globale økonomi med artikler om demografi, økonomisk og "cultural" geografi. 3. del fortsætter dette tema med artikler om politisk geografi, urbanisering og environmentalisme. 4. del har titlen "A world of questions" og behandler en blanding af emner som vanligvis benævnes natur- og kulturgeografi, lige fra klimatiske og oceanografiske variationer til tredje verdens byer og livskvalitet. 5. del fokuserer mere på selve fagets udvikling set i sammenhæng med en forandret verden, og dette tema fortsættes i det sidste afsnit med fagets fremtid. Samlingen kunne næsten tages for at være et udmærket pensum til et af de første studieår, men dertil er artiklerne nok for avancerede, og kræver for megen forkundskab. Men for en kandidat er det en udmærket fornyelse af viden og problematisering af indholdet i de irrede hjernevindinger.

Rolf Guttesen

Bibliographia Cartographica; vol. 24. Red. L. Zögner. München, Saur, 1997. xviii, 372 s., 21 cm., DEM 168,-.

På sin vis er dette en del af en prisværdig serie. Det er et omfattende og træls job at udfærdige en sådan bibliografi - selv om der er en stor og nødvendig kreds af meddelere; godt fyrrer lande er direkte repræsenteret. Mange lande er altså ikke direkte repræsenterede. Derfor kan man være noget skeptisk m.h.t., hvor tæt nettet er, selv om der er godt 4100 bibliografiske poster. En vis skepsis er også

begrundet i den ganske ambitiøse liste over kategorier som disse poster er rubriceret i. Ud over den regionale del, der refererer til enkelte lande, er der 14 hovedkategorier med op mod hundrede underrubrikker på 2-3 lavere niveauer. Kriterierne for optagelsen er ikke klare. Som dansker må man være noget beskæmmet over, at der kun er to poster i den regionale afdeling - tilmed af udlændinge. De geografisk meget flittige finner er kun repræsenterede med 6; Norge og Sverige har kun hhv. 2 og 3. Mon ikke også meddelerenes individuelle skøn, som der naturligvis må være, sætter deres tydelig præg, men det kan da ikke være dækkende for de nordiske landes kartografiske flid? Serien skriger på en mere moderne udgivelsesform på passende elektronisk medium: database, CD-Rom, gerne internet. Man må håbe, at udgiveren Statsbiblioteket i Berlin får ressourcerne. Som udgivelsesformen er nu, som årbøger, i forhold til en moderne videnskabelig arbejdsform, er det en meget gammeldags og uhåndterlig publiceringsform - netop for bibliografiske værker, hvis formål er at blive benyttet; men der er intet forord eller anden tilkendegivelse.

Henning Mørch

GPS for geodesy. P. J. G. Teunissen & A. Kleusberg, eds. - 2. ed. Berlin, Springer, 1998. xiv, 650 s., ill., 24 cm. DM 149,-.

Denne bog henvender sig primært til geodæter og geofysikere, som i det daglige arbejder med præcisionsbestemmelse af geodætiske fixpunkter. Det erklærede mål er at beskrive og diskutere potentielle muligheder og begrænsninger ved anvendelsen af Global Positioning System (GPS) indenfor geodæsi. Bogen er sammensat af en række bearbejdede forelæsningsnoter fra kurset "The Second International School, GPS for Geodesy" afholdt i Delft, Holland, 1997. De 16 kapitler behandles følgende emner: reference systemer (forskellige koordinatsystemer), beregning af satellitbaner, GPS signalets generering og opbygning i navigationssatellitterne, GPS modtagernes opbygning og fortolkning af de forskellige komponenter i signalet, dataprocessering af differentiale målinger og netværks analyser, og til sidst præsenteres en række geodætiske anvendelsesmuligheder delt op i kort-, mellem- og langdistance målinger. Mange af bogens kapitler er teknisk detaljerede og forudsætter, for at få det fulde udbytte, en del matematisk og geodætisk basisviden. Geografer

anvendelse af GPS kan ikke umiddelbart sammenlignes med geodæters brug af GPS, idet geografen kun sjældent stiller samme krav til præcision. Derfor vil bogen også for geografer bedst kunne tjene som opslagsværk, hvor man kan søge uddybende information om de basale egenskaber i GPS, det vil sige satellitterne, modtagerne, signalerne osv og gode råd med hensyn til estimering og eventuelt eliminering af fejlkilder ved for eksempel oprettelse af nye fixpunkter i forskellige afstande fra kendte fixpunkter. De enkelte kapitler kan læses uafhængigt af hinanden, hvilket øger bogens anvendelighed for andre faggrupper.

Bjarne Fog

H. Frater: Landforms of the Earth - cause, course, effect, animation. (Phenomena of the Earth). Berlin, Springer, 1998.

The CD-ROM 'Landforms of the Earth' gives an introduction to geomorphology. The CD-ROM comprises five sections dealing with respectively plate tectonics, surface processes, formation of landscapes, the cycles of landscape changes and an introduction to the most well-known geomorphological localities in California. Further, the CD-ROM contains a glossary with a very limited number of words. Different multimedia techniques including animations and videos are applied to demonstrate the development of landscapes. The animations are generally of low quality using fading between start and end pictures instead of real animation. Despite the flaws, the CD-ROM gives a good introduction to geomorphology for people without any geomorphological skills. The level of the CD-ROM is however too low to make it applicable at high school or university level.

Morten Rasch

Hydrometry - principles and practices. R. W. Herschy, ed. 2.ed. Chichester, Wiley, 1999. VI, 376 s., ill., 25 cm. GBP 75,-.

I forhold til den tidligere udgave en "klassisk" lærebog er der foretaget en opdatering af emnet og nye teknikker til måling og beskrivelse af vandets kredsløb er inddraget. Hovedvægten er stadig måling og beregning af vandføring. Forfatteren er formand for den gruppe indenfor CEN (European Committee for Standardization) som beskæft-